

ОСНОВНА ШКОЛА

„ДРАЖЕВАЦ“

Дражевац 146

тел: 011/8780 -114

ОБРЕНОВАЦ

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

септембар, 2023. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНА ШКОЛА
"ДРАЖЕВАЦ"
Дел.бр: 02/53
Датум : 15.09.2023.године
Д Р А Ж Е В А Ц

На основу чл. 119. Закона о основама система образовања и васпитања
("Сл.гласник РС " бр. 88/2017, 27/2018-др.закон, 10/2019, 27/2018-др.закон, 6/2020 и
129/2021) и члана 47. Статута ОШ « Дражевац» школски одбор на седници одржаној
дана 15.09.2023.године, донео је следећу:

ОДЛУКУ

Доноси се Анекс Школског програма за шк.2023/2024.годину.

Председник Школског одбора
Биљана Вићентић

Bičentić *Butentić*

САДРЖАЈ:

I	БРОЈЧАНО СТАЊЕ УЧЕНИКА СТАРИЈИХ РАЗРЕДА ЗА СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	4
II	ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	4
2.1.	План наставе и учења слободних наставних активности за други циклус основног образовања и васпитања	4
2.2	План наставе и учења за Чуваре природе VI разред	8
2.3.	План наставе и учења за Домаћинство за 5. и 6. разред	13
2.4.	План наставе учења за Предузетништво VII разред	21
2.5.	План наставе и учења за Вежбањем до здравља VII и VIII разред	23
III	ПЛАН ОСТАЛИХ ОБЛИКА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	28
3.1.	План часова одељенског старешине	28
IV	ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	41
V	ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА	45
VI	РАСПОРЕД И ПЛАН РАДИОНИЦА ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА	53

I БРОЈЧАНО СТАЊЕ УЧЕНИКА СТАРИЈИХ РАЗРЕДА ЗА СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

РАЗРЕД	СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ (бројчано стање ученика)			
	V и VI		VII и VIII	
	Чувари природе	Домаћинство	Предузетништво	Спортом до здравља
V1	13	4		
VI1	15	10		
VII1			2	11
VII2			5	8
VIII1				19
УКУПНО	28	14	7	38

Чувари природе 2 групе (5. и 6. разред) Мила Дабић – наставница хемије (6. разред)
 Биљана Драгић – наставница биологије (5. разред)
 Домаћинство 1 група (5/6 разред) Мила Дабић – наставница хемије
 Предузетништво 1 група (7. разред) Славица Шантрић – наставница математике
 Спортом до здравља 2 групе (7. и 8. разред) Саша Карић – наставник физичког и здравственог васпитања
 Грађанско васпитање у старијим разредима 2 групе (5/6 и 7/8 разред)
 Славица Шантрић- наставница математике (7/8 разред)
 Горан Ристовић- наставник информатике (5/6 разред)

II ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС НАСТАВЕ И УЧЕЊА

2.1. План наставе и учења слободних наставних активности за други циклус основног образовања и васпитања

План наставе и учења за Чуваре природе V разред

Предмет: Чувари природе

Разред: пети

Фонд: 36 часова

Наставник: Биљана Драгић

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација.

Задаци наставе предмета чувари природе су да ученици:

- примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине,
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем,
- знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота,
- примењују рационално коришћење природних ресурса,

-препознају изворе загађивања и уочавају последице,
 -развијају способност за уочавање,формулисање,анализирање и решавање проблема,
 -поседују иницијативу за активно учествовање и одговорност,
 -поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине,природе и биодиверзитета.
 Тематски/ глобални план

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Утврђивање	Вежбе	Систематизација	УКУПНО
I	УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ	2	1	4	1	8
II	ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА	4	1	4	1	10
III	ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ	4	3	2	1	10
IV	ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ	2	1	4	1	8
УКУПНО:		12	6	14	4	36

Начин остваривања програма:

Наведени садржаји програма изборног предмета Чуvari природе,поред основног теоријског приступа,поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији заштите животне средине ван учионице,акцијама и изради малих пројеката. Интересовања ученика се усмеравају у покушају да самостално организују активности и реализују пројекте чувара природе.

НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	КОРЕЛАЦИЈА СА ПРЕДМЕТИМА
I УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ	-препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства. – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; препознаје последице развоја човечанства на природу;	компетенција за учење, одговорно учешће у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција. Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	фронтални -индивидуални Групни, тимски рад рад у пару практичан рад -ПП презентације примена знања -истраживачки рад изложбе -пројекти -панои	Ученици посматрају, бележе, анализирају дискутују, закључују , прикупљају податке, обрађују их, сортирају, праве презентацију, изводе огледе, наставници-организују акцију, инфрмишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују	биологија, географија, физичко и здравствено васпитање, техничко и информатичко образовање, ликовна култура

	-уме да користи једноставне процедуре , технике и инструменте за прикупљање података; -разуме изворе и последице загађења ,као и значај очувања животне средине и мере заштите; -зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног окружења;				
II ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА	прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе. -познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи; -познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета	компетенција за учење, одговорно учење у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	-фронтални -групни -практичан рад -ППП презентације демонстрација графичком или шемом -провера и примена знања -радионице -израда панорама -изложбе -пројекти		
III ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ	прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање	компетенција за учење, одговорно учење у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и	-фронтални -групни -практичан рад -ППП презентације - демонстрација -провера и примена знања -стручна		

	и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еско-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе. -разуме предности и недостатке употребе додатака у хрании опасности до које може да доведе неуравнотежена исхрана; -разуме да загађење животне средине неповољно утичу на здравље људи;	орјентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	предавања и трибине -изложбе -пројекти -панои	
IV ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ	–препознаје основне последице развоја човечанства на природу ; -разуме значај очувања природних ресурса и уштеде енергије; прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу	компетенција за учење, одговорно учешће у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и орјентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	-фронтални -групни -ППП презентације -анкете -радионице -посета Институцијама -изложбе -пројекти -панои	

	животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе.				
--	--	--	--	--	--

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују што се постиже формативним оцењивањем.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

2.2 План наставе и учења за Чуваре природе VI разред

Предмет: Чуваре природе

Разред: шести

Фонд: 36 часова

Наставник: Мила Дабић

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација.

Задаци наставе предмета чувари природе су да ученици:

- примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине,
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем,
- знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота,
- примењују рационално коришћење природних ресурса,
- препознају изворе загађивања и уочавају последице,
- развијају способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема,
- поседују иницијативу за активно учествовање и одговорност,
- поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета.

Тематски/ глобални план

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Утврђивање	Вежбе	Систематизација	УКУПНО
I	УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ	2	1	4	1	8
II	ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА	4	1	4	1	10
III	ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ	4	3	2	1	10
IV	ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ	2	1	4	1	8
УКУПНО:		12	6	14	4	36

Начин остваривања програма:

Наведени садржаји програма изборног предмета Чувари природе, поред основног теоријског приступа, поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији заштите животне средине ван учионице, акцијама и изради малих пројеката. Интересовања ученика се усмеравају у покушају да самостално организују активности и реализују пројекте чувара природе.

НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	КОРЕЛАЦИЈА СА ПРЕДМЕТИМА
I УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ	-препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства. – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; препознаје последице развоја човечанства на природу; -уме да користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података; -разуме изворе и последице загађења, као и значај очувања животне средине и мере заштите; -зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног окружења;	компетенција за учење, одговорно учење у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција. Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	фронтални -индивидуални Групни, тимски рад рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -истраживачки рад -изложбе -пројекти -панои	Ученици посматрају, бележе, анализирају дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају, праве презентацију, изводе огледе, наставници-организују акцију, инфрмишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују	биологија, географија, физичко и здравствено васпитање, техничко и информатичко образовање, ликовна култура
II ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА	прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу	компетенција за учење, одговорно учење у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	-фронтални -групни -практичан рад -ПП презентације демонстрација графиком или шемом -провера и примена знања -радионице -израда паноя -изложбе -пројекти		

	животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе. -познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи; -познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета			
III ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ	прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета;	компетенција за учење, одговорно учешће у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	-фронтални -групни -практичан рад -ПП презентације -демонстрација -провера и примена знања -стручна предавања и трибине -изложбе -пројекти -панои	

	– повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе. -разуме предности и недостатке употребе додатака у хрании опасности до које може да доведе неуравнотежена исхрана; -разуме да загађење животне средине неповољно утичу на здравље људи;			
IV ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ	-препознаје основне последице развоја човечанства на природу ; -разуме значај очувања природних ресурса и уштеде енергије; прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета;	компетенција за учење, одговорно учешће у демографском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција Развој емпатије, толеранције уз уважавање различитости	-фронтални -групни -ПП презентације -анкете -радионице -посета Институцијама -изложбе -пројекти -панои	

– активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе.				
---	--	--	--	--

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују што се постиже формативним оцењивањем.

Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научно, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. За неке садржаје прикладни су и други начини провере напредовања као што су нпр. квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

2.3. План наставе и учења за Домаћинство за 5. и 6. разред

Циљ учења слободне наставне активности *Домаћинство* је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Разред: пети и шести

Годишњи фонд часова: 36

Наставник: Мила Дабић

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству; – преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика; – користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА Домаћинство. Организација домаћинства. Породица, односи и потребе у породици и њихово усклађивање. Формирање здраве породице. Фазе породичног живота. Култура као начин живота и културно наслеђе. КУЛТУРА СТАНОВАЊА Породично домаћинство на селу и у граду. Породица и домаћинство. Функционалне целине домаћинства и њихове улоге. Технички апарати у домаћинству. Безбедност у домаћинству. Уређење домаћинства и околине у градској и сеоској средини. Економично коришћење и потрошња воде у градском и сеоском домаћинству. Уштеда енергије у домаћинству. Хемијска и микробиолошка исправност воде. Отпадне воде у домаћинству. Основни хигијенски захтеви домаћинства. Прикупљање, сортирање и одлагање отпада у домаћинству. КУЛТУРА ОДЕВАЊА Улога одеће и обуће у животу човека.

	и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране;	Природни и вештачки материјали, њихова својства и употреба у домаћинству. Одржавање одеће, кућног текстила, и декоративног плана у домаћинству.
	– правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; – процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;	Одржавање и чишћење природних и вештачких материјала. Организација складиштења кућног текстила, обуће и одеће. Рециклажа кућног текстила и одеће. КУЛТУРА ПОНАШАЊА Планирање и расподела буџета. План набавке и избор артикала. План и припреме за путовање. Правила понашања у превозним средствима, у граду и на путовању. Савремена средства комуникације и претраживање различитих информација. СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА Значај воде за одржавање хигијене. Средства за личну хигијену. Козметичка средства. Кућна апотека. Материјали за опремање домаћинства Одржавање домаћинства Отпадни материјали у домаћинству. ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ

	– осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.	Хранљиви састојци и животне намирнице. Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, градивна, заштитна и регулаторна) и саставу. Енергетска вредност намирница. Потребе за састојцима хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма. Рационална исхрана човека. Принципи рационалне исхране. Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране. Последице неправилне исхране. Припремање хране, начини обраде намирница. Хигијенски услови приликом припремања хране. Одлагање, чување и конзервисање намирница. Апарати и машине за припремање, чување и обраду хране и намирница Загађујуће супстанце хране и мере заштите Адитиви Органска и ГМО храна Култура исхране и понашање за трпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор. Национална кухиња и кухиње у свету.
--	--	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности *Домаћинство* намењен је ученицима седмог или осмог разреда основне школе. Циљ ове слободне наставне активности је да се интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да се унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све

програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.

СНА-Домаћинство реализује се у седмом или осмом разреду са једним часом недељно. Препоручује се реализација наставе у групи од 10, а највише 15 ученика, у специјализованој учионици, опремљеној потребним наставним средствима, или у учионици која поседује рачунаре. Ради стицања увида у предзнања ученика, препоручује се да наставници који реализују наставу ове слободне наставне активности размотре садржаје програма наставе и учења следећих предмета: Свет око нас, Природа и друштво, Српски језик, Ликовна култура, Техника и технологија, Биологија, Физика, Хемија, Историја, Географија. Настава ове слободне наставне активности треба да пружи услове за интегрисање и функционализацију знања из различитих наставних предмета и свакодневног животног искуства, умења и формирање навика потребних за унапређивање квалитета живота, заштите, како сопственог здравља, тако и здравља других људи и очувања животне околине. У циљу развијања сарадничких способности и формирања вештина потребних у свакодневном животу, препоручује се да се настава реализује применом метода кооперативног учења у групама.

Наставник има потпуну слободу да прилагоди наставу специфичностима друштвене заједнице и природног окружења у коме се школа налази. Такође, ученици могу у складу са својим интересовањима, разматрати нека питања, истраживати, правити презентације, пројекте, паное, симулирати тв/ радио емисије, организовати дебате итд.

Програм учења се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени већ се ученици подстичу да користе што различитије информације и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развију осећај компетентности у раду са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабрити да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије и разговор са људима, староседеоцима, позивати у госте на часове родитеље који би могли учествовати у реализацији часа са више улога: презентовања њихове улоге у домаћинству, презентовања њиховог занимања. Такође, часовима могу присуствовати сведоци „минулих времена”, кустоси музеја, лекари, свештена лица који би разговарали и дебатовали са ученицима. Предлаже се, када год је то могуће, употреба ИКТ (алата за извођење образовно-васпитног процеса).

Број часова по темама и редослед тема нису унапред дефинисани. За сваку тему и наставне јединице потребно је формулисати исходе који су рефлексација исхода за крај разреда и индикатора међупредметних компетенција, а садрже специфичности везане за конкретну тему.

У програму слободне наставне активности *Домаћинство* постоји шест наставних тема: *Савремено домаћинство и породица, Култура становања, Култура одевања, Култура понашања, Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства и Исхрана у домаћинству.*

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА

У оквиру наставне теме *Савремено домаћинство и породица* ученици интегришу, функционализују знања, али и стичу знања о појмовима: породица, породица у ужем и ширем смислу, о фазама породичног живота, односима у породици и потребама савремене породице. У оквиру стицања знања о породици ученици уче о њеној улози у формирању

културних потреба, навика и интересовања и развоју културног идентитета и припадности одређеној групи. Овакав приступ доприноси успостављању односа између појединца, породице и друштва, као и у успостављању релације „ми” и „други” што знања добијена у оквиру овог програма доводи у везу са знањима која се добијају у оквиру других предмета (српски језик и књижевност, географија, свакодневни живот у прошлости, грађанско васпитање, веронаука итд.). На исти начин се објашњава појам културно наслеђе, тако да ученици разумеју да се култура као начин живота (култура становања, одевања, исхране, понашања, рада) у прошлости испољава кроз наслеђе (материјално и нематеријално), а савремена култура – кроз савремени начин живота. У оквиру ове теме ученици би требало да направе план активности своје породице на дневном, недељном или месечном нивоу, и да истраже културно наслеђе своје породице.

КУЛТУРА СТАНОВАЊА

У наставној теми *Култура становања* ученици треба да науче да постоје различите врсте стамбеног простора, о могућностима за економично и целисходно коришћење тог простора, као и о могућностима прилагођавања стамбеног простора функционалним и естетским потребама чланова породице. Треба указати на важност и улогу стамбеног простора у нормалном функционисању и различитим фазама развоја једне породице. Стан/домаћинство треба разматрати као сложени скуп његових функционалних целина. Ученик треба да зна који су функционални, хигијенски и естетски захтеви које стамбени простор треба да испуни.

У овој теми треба размотрити начине уређења и одржавања стана/домаћинства према потребама чланова породице/домаћинства и према односу стан околина/окружење. У оквиру практичних вежби различите групе ученика треба да израде предлоге уређење стана/домаћинства у коме живе, поштујући потребе, склоности и активности особа које у њему живе (спортисти, музичари, писци, лица са специјалним потребама, деца, старе особе) и да међусобним извештавањем кроз дискусију одобре или унапреде предлоге. Утицај породице и појединца на уређење околине треба размотрити из угла градска/сеоска средина, асфалтирана/неасфалтирана улица и сл. Такође, треба размотрити уређење стана/домаћинства са различитих аспеката: функционално/ модерно/ практично/. Кроз дискусију са ученицима треба размотрити безбедност у домаћинству, на одржавање и безбедну употребу кућних апарата, ученике упутити да истражују и презентују уштеду топлотне енергије у домаћинству (правилна употреба кућних апарата, топлотна изолација стана, грејање стамбених простора). Организовати посету водоводу, хемијској и микробиолошкој лабораторији у истом, организовати дебату са ученицима на тему употреба воде у градском и сеоском домаћинству, зашто је неопходно економична употреба воде, да ли користити флаширану или „чесменску воду“ и проблему отпадних вода.

Кроз искуства деце треба указати на значај савремених апарата у домаћинству. У оквиру ове теме ученици се обучавају за њихову безбедну примену и разумевање конвенционалних ознака на апаратима у домаћинству. Такође, уче и о важности правилног избора и примене прибора и средстава за одржавање стамбеног простора и околине као и о селективном прикупљању отпада у домаћинству (класификација, рециклирање, разградивост отпада). У овом делу, ученици би могли и да покрену сакупљачку акцију секундарних сировина, да је прошире на целу школу и/ или локалну заједницу. За то би требало да направе тим, поделе улоге у тиму, осмисле све фазе акције, начин оглашавања, прикупљања и улагања новца који добију после продатих секундарних сировина. Такође,

ученици могу да направе изложбу од кућног отпада: пластичних флаша, лименки, старе хартије, стаклене амбалаже. Изложба би могла бити и продајна, а зарађен новац ученици би могли да употребе за хуманитарну акцију или за опремање кабинета/учионице (кутка) за домаћинство.

У оквиру ове теме препоручује се употреба апликација, софтвера, нпр. Sweet home или неке друге, уз помоћ које ученици могу да планирају, пројектују и уређују виртуални простор за живот. Ученици у паровима могу да направе пано, или кратки филм којим приказују класификацију, рециклирање и разградивост отпада у домаћинству. Овај део наставе ученици би могли да употпуне практичним радом, компостирањем биоразградивог отпада из домаћинства. У оквиру ове теме реализовати и вежбу пречишћавање воде. Било би упутно ученике упутити у прављење филтера за воду од природних материјала, у слојевима (за преживљавање у природи и измењеним условима живота).

КУЛТУРА ОДЕВАЊА

У оквиру наставне теме *Култура одевања* ученици треба да науче: које улоге имају одећа и обућа у животу савременог човека (физиолошка, психолошка, естетска, функционална), да одећа и обућа могу бити направљене од природних и вештачких материјала, разлике у својствима природних и вештачких материјала, да врше избор тканине према својствима тканине и намени одеће, да на основу својстава тканине бирају начине за чишћење и чување одеће и обуће, значење ознака на декларацији одевних предмета. Овде би ученици могли да истражују изглед и крој неког одевног предмета (нпр. Ђачке униформе, одела за матурско вече) кроз векове и да направе модну ревију. Увод у ову област могла би бити посета локалном музеју или гостовање кустоса локалног музеја.

Важно је да ученици науче о избору материјала из угла улоге/намене одеће и обуће.

Кроз практични рад треба овладати вештинама одржавања одеће направљене од различитих материјала (прање, уклањање флека, пеглање, одлагање, пришивање дугмета), правилно читати и тумачити декларације на етикетама обуће и одеће, осмислити пано и представити одржавање одеће направљене од различитих материјала.

У овом делу наставе ученици могу да направе презентацију на тему Рециклирани памук и његова употреба. Такође, могу организовати прикупљачку акцију старе, памучне гардеробе, пронаћи која текстилна трговина откупљује стару гардеробу или организује акцију старо за ново. Нову гардеробу, зарађену тим путем, донирати прихватилишту за младе или сигурним кућама.

КУЛТУРА ПОНАШАЊА

Четврта тема *Култура понашања* треба да омогући ученицима да стекну/унапреде вештине у важним и свакодневним активностима у области културе понашања: куповини, комуникацији и путовањима. У области куповине мисли се на правилан избор потребних (не сувишних) артикала, планирање и правилну расподелу кућног буџета. Информисање о квалитету артикала путем информационих и комуникационих технологија, поред тога што омогућава правилан/најбољи избор, омогућава и уштеду новца и времена. Такође, примена информационих и комуникационих технологија омогућава и успешно планирање и реализацију путовања. Одабир дестинације, резервација и куповина карата се, на пример, данас много лакше обављају уз помоћ информационих технологија.

Савремена средства комуникације данас омогућавају бољу информисаност и лакшу комуникацију са пријатељима, члановима друштвених група којима припадају као и са члановима уже и шире породице. Ученици треба да кроз практичне примере и реализацију науче о употреби (техничкој примени) ових средстава, али и о састављању сажетка

разговора, писма, поруке, тако да не изоставе суштину (зашто некога зову или шта је предмет поруке или писма, е-маил-а).

У оквиру ове теме ученици треба да овладају вештином писања и упућивања једноставних писаних форми биографије, захтева, молби и жалби. Ово подразумева податке: коме је намењено, истицање предмета, неопходних/релевантних информација и потребне податке о подносиоцу (име и презиме, адреса, контакт телефон и други биографски подаци). Како би наведено увежбали, ученици могу да покрену неку иницијативу у школи и да дозволу и мишљење траже електронским путем од директора, Наставничког већа и сл.

У оквиру ове теме ученици у групама треба да направе план буџета и набавки, направе избор артикала на основу података о квалитету и цени артикала, планирају путовање, направе буџет и план обиласка културно-историјских знаменитости. Одраде вежбу званичне кореспонденције као: писање биографије, упућивање захтева, молби, жалби и сл.

СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСВА

Ова тема ће омогућити ученицима да разврставају хемикалије на козметику, личну хигијену, кућну хемију, правилно употребљавају исте и укажу на важност познавања и правилног читања ознака на истим. Ученици треба да истраже и да направе план набавке кућне апотеке и апотеке за путовање. Како и чиме могу да заштите дрво, метал и зидове од атмосферског утицаја, такође треба да истраже како да уклоне мрље са стакла, намештаја, металних предмета, одеће и обуће у домаћинству. Ученици могу да истражују у групама и резултате презентују на паноу, Power Point презентацијом, кратком анимацијом или усмено.

ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ

Наставна тема *Исхрана у домаћинству* ће омогућити ученицима да истражују и упознају се са „органском производњом хране”. Да истраже планирају буџет и за исхрану свог домаћинства ако користе „органску храну” и храну која није органска, са посебним освртом на ГМО. Ученици треба да се упознају са термином „правилна исхрана” и да испланирају потрошачку корпу за једно домаћинство. Ученици треба да истраже и презентују потребе за градивним, енергетским и заштитно регулаторним састојцима хране, у зависности од узраста, врсте занимања, пола, климатских услова, здравог и физиолошког стања организма. Шта су последице неправилне исхране? Ученици би требало да упознају прописе и правилнике који се односе на храну. Такође, овде се учи о мерама заштите хране од загађивања, правилном одлагању, чувању и конзервирању намирница (физичке, хемијске и биолошке методе), како се припрема храна, који су начини обраде намирница како да намирнице током припремања не изгубе хранљиве вредности, који су хигијенски услови приликом припремања хране, како се правилно рукује и како се одржавају машине за обраду намирница и апарата за чување хране. Култура понашања за трпезом и култура исхране се демонстрирају. Такође, ученици презентују националну и светске кухиње (ово се може реализовати и кроз школску манифестацију Међународни дан језика, где ће у једном сегменту бити приказане гастрономије земаља чији се језици и култура презентују). У оквиру ове теме планиране су вежбе које се могу изводити у групама: састављање јеловника (расподела укупних енергетских потреба по појединим оброцима у току дана (кроз симулацију ситуације одласка код нутриционисте по савет: детета спортисте, потхрањене особе, особе са вишком килограма, труднице, детета у пубертету). Ученици могу да истражују навике у исхрани код нас и у свету, као и последице тих навика. Увежбавају припрему хране у сировом стању, као што су: салате и сокови од воћа и поврћа, припремају млечне напитке, воћни јогурт, као и десерт.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. На почетку сваког часа, наставник пружа ученицима могућност да сами себе процене у теми часа која ће се обрађивати (базирано на дотадашњим стеченим знањима у другим наставним предметима или свакодневном животном искуству). То се може реализовати тако што ће ученици проценити своје знање на стикеру, а наставник залепити те стикере на помоћној табли и сл. За ову намену наставници могу позвати ученике да подигну онолико прстију своје шаке којом оценом процењују своја предзнања (један прст одговара оцени недовољан (1), пет прстију одговара оцени одличан (5). Такође, наставник позива ученике на крају сваког часа да процене себе, у смислу, колико су напредовали у стицању знања, вештина, формирању ставова, током часа. То би, уједно, могла бити и ученичка евалуација наставниковог рада на часу. Наставник сваку врсту оцењивања јасно и прецизно образлаже ученику, поштујући његов интегритет. У *Домаћинству* као слободној наставној активности најважније је да наставник прати напредак ученика у вештинама комуникације (вршњачкој и са одраслима), критичког мишљења, мотивисаности, предузимљивости, организацијским вештинама, културним навикама, односу према сопственом здрављу, здрављу његове околине, као и о брзи за очување животне средине, креативности и решавању проблема. Наравно, наставник уз помоћ одељењског старешине и ПП-службе је способан да примени прилагођавање метода, али и садржаја за ученике са посебним потребама у наставном процесу. Наравно, то се односи и на израду посебног наставног материјала, као и правила оцењивања.

2.4. План наставе учења за Предузетништво VII разред

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 36 или 34

Наставник: Славица Шантрић

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Комуникација Рад са подацима и информацијама	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге.

Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;	Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача. СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма. Концепт целоживотног учења. ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.
---	---	---

	– учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	
--	---	--

2.5. План наставе и учења за Вежбањем до здравља VII и VIII разред

Циљ учења слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Разред: Седми и осми

Годишњи фонд: 36 часова

Наставник: Саша Карић

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; – има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; – препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба;	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет. Значај вежбања на чистом ваздуху. Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ. ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије.

	– правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања. ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД Идеал физичког изгледа некад и сад. Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед. Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед. У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.
--	---	--

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепт слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* припремљен је у складу са *Законом о основама система образовања и васпитања* у коме се наводи као један од циљева развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, као и општа међупредметна компетенција одговоран однос према здрављу.

Истраживања спроведена на школској популацији показала су да ученици немају довољно физичке активности, посебно на свежем ваздуху и да се често неправилно хране. Ученици у 5. и 6. разреду су у узрасту када формирају однос према вежбању и потребно је да добију шири контекст физичког вежбања које се не повезује само са спортом већ са правом на развој и здравље.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма *Вежбањем до здравља*.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм се природно надовезује на садржај програма предмета *Физичко и здравствено васпитање* и не захтева посебан простор и опрему. Увидом у исходе може се видети да је фокус програма на вежбању као вредности, стицању релевантних знања о вежбању, здрављу и исхрани, као и развоју позитивних ставова који ће допринети да ученик самостално, без присиле одраслих, бира да се храни правилно и уместо седења у затвореном простору за компјутером изађе напоље и физички буде активан са својим вршњацима.

Наставник планира начин на који ће реализовати програм, као и број часова за сваку од четири теме. Број часова по темама не мора да буде исти, а подразумева се да неке активности својим садржајем и исходима којима воде могу припадати различитим темама. Захтеви писања програма су такви да се теме приказују одвојено али у свакодневном животу дати садржаји су међусобно повезани па сами тим предност у планирању треба дати оним активностима које изражавају интегрисаност вежбања, здравља, исхране, физичког изгледа, животне средине.

Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да о томе причају, постављају питања, истражују, уче. Постоје бројне могућности избора начина рада у зависности од теме, садржаја, претходног искуства, узраста и интересовања ученика. Предност свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих техника рада као што су демонстрације, презентације, мини предавања, дебате, студије случаја, анализе видео прилога, гостовање стручњака, посете просторима за вежбање, спортским и рекреативним дешавањима.

У остваривању програма наставник се ослања на ученичка школска и ваншколска искуства. Осим везе са програмом *Физичко и здравствено васпитање*, садржаји овог програма надовезују се на оно што ученици уче у *Биологији* у петом и шестом разреду.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Тема прожима вежбање, здравље и животну средину и настоји да одговори на питање чему служи вежбање и како и где то радити. Има већи број кључних појмова и било би

добро да наставник предnost да оним активностима и примерима на којима ће ученици најлакше разумети ту повезаност.

Како свако вежбање није аутоматски и здраво, на различитим примерима, треба ученицима указати на разлику између правилног и неправилног вежбања и више пута се током целог програма враћати на то јер се ради о важном исходу. Ученици се могу организовати да радећи у мањим групама на интернету пронађу и направе избор и план вежби по одређеном задатку (вежбе за јачање мишића ногу, вежбе за правилно држање и сл.).

На ту тематику природно се надовезује питање о томе зашто нека особа вежба, односно из којих мотива то ради као и зашто се одустаје од вежбања. За тај садржај погодне су активности у којима ученици имају могућност да изнесу сопствено мишљење, дискутују, супротстављају аргументе. Ученици се могу поделити у две групе тако да једна треба да припреми аргументе којима би некога убедили да вежба, а друга да не вежба. Наставник треба да прати аргументацију ученика и да интервенише уколико се мотивација за вежбање тражи само у томе што то сви раде, што је лепо ићи у теретану, што се купује лепа спортска одећа и сл.

Трећи елемент теме односи се на животну средину и предвиђа упознавање ученика са могућностима вежбања у природи и са правилима чувања природе приликом вежбања. Посебно је важно указати на важност праћења квалитета ваздуха непосредно пре вежбања јер вежбање у условима загађеног ваздуха има више штете него користи. Ученике треба упутити да о квалитету ваздуха информације прикупљају на званичном сајту <http://www.sepa.gov.rs/>

У оквиру ове теме предвиђено је да се са ученицима обради и садржај који се односи на повреде којих свакако има чак и када се правилно вежба. Било би добро да ученици стекну увид које су то најчешће повреде и шта се може урадити у првом тренутку како би се последице повреде умањиле. Ту се мисли и на самопомоћ и пружање прве помоћи другоме. У оквиру фонда од једног часа недељно није могуће много времена посветити првој помоћи те се треба задржати на основним принципима прве помоћи и свакако упутити ученике да у случају повреде консултују лекаре.

ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ

Тематика правилне исхране природно је повезана са вежбањем и зато има своје место у овом програму. Како ученици о томе већ имају солидна школска и ваншколска знања, навике и ставове наставник може, у оквиру првих активности, да направи неку врсту снимања стања у смислу да кроз разговор или наменски припремљен упитник утврди шта знају о нутритивним вредностима намирница, какве су им навике у исхрани, шта знају о правилима исхране пре и после вежбања и сл. У складу са добијеним одговорима може планирати даљи рад на овој теми.

Истраживања показују да на узрасту ученика од 12 и 13 година има пуно оних који се неправилно хране. Поред рада на стицању знања о принципима правилне исхране наставник треба да планира и активности које ће водити достизању исхода који тражи од ученика да се критички односе према рекламираним производима животних намирница. То је важно јер су циљна група реклама произвођача намирница које имају превише масти, соли и шећера најчешће баш ученици 5. и 6. разреда. То није случајно јер на ранијем узрасту исхрана ученика је под већом контролом родитеља који су најчешће ученицима припремали ужину код куће. Међутим, у првим разредима другог циклуса ученици мењају понашање и за време одмора одлазе у самопослуге и пекаре и сами бирају шта ће ужинати.

Нажалост, њихови избори су често повезани са атрактивним реклама производа који нису добри за раст и развој. Зато са ученицима треба радити на анализи таквих реклама, коме се оне обраћају и са каквим порукама, као и на њиховом оснаживању да буду пажљиви потрошачи и пре куповине се упознају са информацијама о садржају производа, као и о њиховом року трајања и цени. Ученици могу да спроведу мини истраживање са циљем да утврде да такви рекламирани нездравни производи немају високу цену, да су често на акцијама, да су изложени на местима која су лако доступна и близу касе, да понекад уз њих гратис иде други нездравни производ или играчка из чега се јасно види да произвођачи заједно са трговинама подржавају да деца и млади што више купују такве производе.

Иако у тим годинама ученици још увек не прибегавају у већој мери дијетама прави је тренутак да се упознају са њиховим позитивним и негативним последицама и развију позитиван став да се вишак или мањак килограма правилним вежбањем и исхраном може боље решити него дијетом преузетом из новина. Уколико је дијета неопходна онда је стручно лице прописује и прилагођава потребама конкретне особе.

ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД

Ова тема у потпуности одговара узрасту ученика 5. и 6. разреда који су у фази интензивног психофизичког мењања из детета у одраслог и физички изглед им је врло важан. Свакодневно посматрају себе у огледалу и углавном су незадовољни како изгледају. Рад на садржајима у оквиру ове теме има за циљ да ученици прихвате своје тело, његове потребе и могућности што је важно јер одрастају у култури где медији и друштвене мреже намећу идеал физичког изгледа који је најчешће удаљен од реалних пропорција људи. Ученици треба критички да промишљају о информацијама које их „бомбардују” о физичком изгледу као и да се упознају са акцијама широм света да се тај „диктат” промени. Највећу пажњу треба да добије кључни појам садржаја који се односи на правилно држање јер се оно вежбањем може унапредити што је значајно и за здравље и за физички изглед.

У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ

Садржаји ове теме су важни за формирање правилног става према вежбању и развоју компетенције за одговорно учешће у демократском друштву. Ученици су већ упознати са Конвенцијом о правима детета и треба је повезати са садржајем овог програма у смислу колики значај има физичко вежбање у остваривању права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење.

Доступност опреме и простора за вежбање је повезана са правима и ученици могу организовати покретање иницијативе да се направе неке промене у том смислу нпр. да се у околини школе у парку поставе справе за вежбање или да. Таква иницијатива може бити покренута заједно са ученицима који похађају *Грађанско васпитање* јер у петом разреду програмом је предвиђена акција у корист права ученика.

Код рада на родној равноправности у вежбању и спорту важно је да се она не представи да су једнаки захтеви у вежбању за мушкарце и жене. Неопходно је да ученици увек воде рачуна о уважавају различитих потреба, могућности и физичких ограничења као и да препознају примере дискриминације кад су за исти спорт и исто постигнут резултат мушкарци и жене различито награђени. У теми није дат садржај који се односи на вежбање и менструални циклус јер је то већ предвиђено програмом обавезног предмета *Физичко и здравствено васпитање* али се може повезати са садржајем из овог програма.

У оквиру рада на овој теми ученици ће имати прилику, вероватно по први пут, да се упознају са значајем вежбања код особа које су биле болесне или повређене (саобраћајне незгоде, спортске повреде), као и са специфичностима вежбања особа са сметњама у развоју и инвалидитетом. За раду на тим садржајима погодне су различите технике, а посебно се издваја примена студије случаја јер омогућава да се ученици упознају са током и изазовима у вежбању стварних особа које су направиле велики успех у спорту иако су нпр. биле озбиљно повређене или рођене са неким тешким обољењима. То се може повезати са садржајем из прве теме који се односи на мотивацију за вежбање и факторе одустајања од вежбања.

Тема пружа одличне могућности за реализацију радионица у оквиру којих ученици имају могућност да размене сопствена искуства о вежбању, искажу своје ставове, дилеме, страхове и чују шта други о томе мисле. То је посебно погодно за оне који избегавају да вежбају јер су гојазни или мршави а задатак наставника је да радионицу тако води да они буду охрабрени да вежбају.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како аргументују, које ставове изражавају. Поуздани показатељи напретка су квалитет постављених питања, способност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликовање чињеница од интерпретације, способност да се изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице.

Код неких садржаја могу се урадити иницијални и излазни тест којим ће се утврдити знања, вештине, ставови пре и после рада на неком садржају.

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Оцењивање је описно (истиче се, добар, задовољава), а оцена не улази у општи успех.

Ученике треба унапред упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати, а приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију.

III ПЛАН ОСТАЛИХ ОБЛИКА ОБРАЗОВНО –ВАСПИТНОГ РАДА

3.1. ПЛАН ЧАСОВА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Одељењски старешина има руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је одељењски старешина, у сарадњи с њиховим родитељима и води прописану евиденцију и педагошку документацију.

Одељењски старешина обавља следеће послове:

- израђује годишњи и месечни план рада;
- проналази најпогодније облике васпитног рада са циљем формирања одељењског колектива и унапређивања односа у њему;
- редовно прати похађање наставе, учење и владање ученика из одељења;
- одобрава одсуствовање ученицима и одлучује о оправданости њиховог одсуствовања са наставе;

- одобрава одсуство ученицима до пет наставних дана на основу писаног захтева родитеља;
 - упознаје ученике са одредбама општих аката Школе које се односе на ученике и даје ученицима друге информације које су у вези с њиховим правима,обавезама и одговорностима;
 - стара се о заштити права ученика и учествује у поступку одлучивања о њиховим обавезама и одговорностима;
 - разматра проблеме ученика у савлађивању наставних садржаја из појединих предмета и налази могућности за побољшање успеха ученика
 - остварује увид у породичне, социјалне, материјалне и друге услове живота ученика;
 - редовно држи родитељске састанке и на друге начине сарађује са родитељима ученика, а ако родитељ не долази на родитељске и индивидуалне састанке дужан је да га благовремено у писаној форми обавести о успеху и оценама евентуалним тешкоћама и изостанцима ученика и последицама изостајања са наставе ученика;
 - дужан је да обавести родитеља о ученику који нередовно похађа или је престао да похађа наставу најкасније два дана од дана престанка похађања наставе, а ако родитељ по пријему обавештења од одељенског старешине не обезбеди да ученик у року од три дана настави да редовно похађа наставу, одељенски старешина одмах у писаној форми обавештава секретара школе ради обавештавања надлежних органа;
 - редовно прати рад наставника који изводе наставу у одељењу, а посебно прати оцењивање ученика и указује предметним наставницима на број прописаних оцена које ученик треба да има у полугодишту ради утврђивања закључне оцене.;
 - похваљује ученике у одељењу;
 - предлаже додељивање похвала и награда ученицима;
 - предлаже Одељењском већу оцену из владања ученика;
 - изриче васпитне мере :
- старешине;*
- сарађује са директором и осталим запосленима у Школи, као и са субјектима ван Школе, ради обављања својих послова;
 - сазива седнице Одељењског већа и руководи његовим радом;учествује у раду стручних органа Школе;
 - води школску евиденцију;
 - попуњава и потписује преводнице, ђачке књижице, сведочанства, дипломе, уверења о редовном школовању, позиве и обавештења родитељима и друго,
 - износи предлоге, примедбе ученика пред стручне органе Школе,
 - стара се о остваривању ваннаставних активности и стара се о безбедности и дисциплини ученика приликом извођења истих,
 - учествује у припреми и извођењу екскурзије, наставе у природи, излета, безбедности и дисциплини ученика на екскурзији, настави у природи и излету,

- учествује у активностима појачаног васпитног рада ученика који су прекршили правила понашања, учинили лакшу или тежу повреду обавеза и повреду забрана,
- обавештава родитеље о покренутим васпитно-дисциплинским поступцима против ученика и доставља им закључак о покренутом поступку, решење о изреченој васпитно-дисциплинској мери и др. акте у вези са поступком а у случају немогућности личног обавештавања родитеља , акта предаје секретару ради достављања поштом,
- води ученике на такмичења стара се о безбедности и дисциплини ученика приликом

План рада ЧОС-а за први разред у Дражевцу и ИО Јасенак

1. Упознавање са школом
Упознавање са правилима понашања у школи
2. Однос према животињама
3. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
4. Хигијена тела и простора
5. Дечија недеља – активности
6. Радионица: Пријатељство
7. Здрава храна- последице неправилне исхране
8. Безбедност деце у саобраћају
9. Безбедност деце у ванредним ситуацијама
10. Успех и понашање на крају првог тромесечја
11. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
12. Понашање на јавном месту
13. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
14. Шта је насиље и шта радити када се деси
15. Радионица: Изненади пажњом
16. Успех и понашање на крају првог полугодишта
17. Новогодишња журка
18. Ја уmem...
19. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
20. Слободно време и како га квалитетно провести
21. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља
22. Физичка активност и њен значај
23. Однос према животињама
24. Волео-ла бих да у школи...
25. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
26. Час у природи – разговори о чувању природе
27. Радионица: Један обичан дан
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Волео бих да у школи...
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...

33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за 2 разред- Дражевац

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство
8. Здрава храна- последице неправилне исхране
9. Безбедност деце у саобраћају
10. Безбедност деце у ванредним ситуацијама
11. Успех и понашање на крају првог тромесечја
12. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
13. Понашање на јавном месту
14. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
15. Шта је насиље и шта радити када се деси
16. Радионица: Изненади пажњом
17. Успех и понашање на крају првог полугодишта
18. Новогодишња журка
19. Ја уем...
20. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
21. Слободно време и како га квалитетно провести
22. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља
23. Физичка активност и њен значај
24. Однос према животињама
25. Волео-ла бих да у школи...
26. Радионица: Добро дрво
27. Радионица: Кажњавање
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кажњавање
30. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
31. Путовања
32. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
33. На екскурзији смо научили ...
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за трећи разред, Дражевац

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство
8. Здрава храна- последице неправилне исхране
9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси
14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја уем...
18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај
22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама
26. Радионица: Добро дрво
27. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за четврти разред у Дражевцу

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи

3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство
8. Здрава храна- последице неправилне исхране
9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси
14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја уем...
18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај
22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама
26. Радионица: Добро дрво
27. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за први, други, трећи и четврти разред ИО Баљевац

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство / Безбедност деце у саобраћају
8. Радионица: Добро дрво / Безбедност деце у ванредним ситуацијама

9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси
14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја унем...
18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај
22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају / Радионица пријатељство
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама / Радионица: добро дрво
26. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
27. Здрава храна- последице неправилне исхране
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за други и четврти разред ИО Јасенак

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство / Безбедност деце у саобраћају
8. Радионица: Добро дрво / Безбедност деце у ванредним ситуацијама
9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси

14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја уем...
18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај
22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају / Радионица пријатељство
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама / Радионица: добро дрво
26. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
27. Здрава храна- последице неправилне исхране
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за 1. и 3. разред у издвојеном одељењу у ИО Конатице и ИО Пољане

1. Упознавање ученика са школом , са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство / Безбедност деце у саобраћају
8. Радионица: Добро дрво / Безбедност деце у ванредним ситуацијама
9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси
14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја уем...

18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај
22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају / Радионица пријатељство
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама / Радионица: добро дрво
26. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
27. Здрава храна- последице неправилне исхране
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за други и четврти разред ИО Конатице и ИО Пољане

1. Упознавање ученика са планом рада школе и Смерницама за организацију и реализацију рада школе
2. Упознавање са правилима понашања у школи
3. Однос према животињама
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом и разговором о природи
5. Хигијена тела и простора
6. Дечија недеља – активности
7. Радионица: Пријатељство / Безбедност деце у саобраћају
8. Радионица: Добро дрво / Безбедност деце у ванредним ситуацијама
9. Успех и понашање на крају првог тромесечја
10. Зашто је важно да на време идемо код зубара- хигијена уста и зуба
11. Понашање на јавном месту
12. Богатство различитости – Обележавање Светског дана толеранције
13. Шта је насиље и шта радити када се деси
14. Радионица: Изненади пажњом
15. Успех и понашање на крају првог полугодишта
16. Новогодишња журка
17. Ја уем...
18. Зашто људи морају да раде (стручно се оспособљавају)?
19. Слободно време и како га квалитетно провести
20. Вршњачко насиље и како се решава – Обележавање међународног дана борбе против вршњачког насиља- 28.02.
21. Физичка активност и њен значај

22. Однос према животињама
23. Волео-ла бих да у школи...
24. Безбедност деце у саобраћају / Радионица пријатељство
25. Безбедност деце у ванредним ситуацијама / Радионица: добро дрво
26. Успех и понашање одељења на крају трећег тромесечја
27. Здрава храна- последице неправилне исхране
28. Шта ти осећаш, желим да знам
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Путовања
31. Шта ћемо видети на излету, екскурзији и како треба да се понашамо
32. На екскурзији смо научили ...
33. Радионица: редар
34. Успех и понашање ученика на крају школске године
35. Моји планови за распуст
36. Дружење кроз песму и игру

План рада ЧОС-а за пети разред

1. Упознавање ученика са Смерницама и распоредом часова
2. Упознавање са Правилником о понашању и Правилником оцењивања
3. Врсте насиља и како треба реаговати
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом, разговором о природи и учењем оријентације
5. Дечија недеља – активности
6. Радионица: Сви ми имамо предрасуде
7. Радионица: Ставови о моћи
8. Радионица: Тимски рад
9. Успех и дисциплина на крају првог тромесечја
10. Радионица: Делујемо јединствено
11. Штетност пушења
12. Радионица: "Сви различити , сви једнаки"- Светски дан толеранције 16.11.
13. Богатство различитости
14. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
15. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
16. Шта све утиче на наше здравље –ментално здравље
17. Правилна исхрана и болести неправилне исхране
18. Успех и дисциплина на крају првог полугодишта
19. Полно сазревање и његове карактеристике
20. Од чега зависи да ли ћемо бити успешни у неком послу?
21. Правилна расподела рада и одмора и планирање слободног времена
22. Значај физичке активности
23. Како да заштитимо нашу природу
24. Радионица: "Сукоби и превазилажење сукоба"- Међународни дан борбе против вршњачког

- насиља – последња среда у фебруару
25. Радионица: Кад је тешко разумети
 26. Квиз- општа култура
 27. Књигу коју сам прочитао
 28. Рециклажа
 29. Час у природи – значај боравка на чистом ваздуху
 30. Шта ти осећаш, желим да знам
 31. Успех и дисциплина на крају трећег тромесечја
 32. Путовања
 33. Шта ћемо посетити на екскурзији и како треба да се понашамо
 34. На екскурзији смо научили...
 35. Успех одељења на крају школске године
 36. Моји планови за распуст

План рада ЧОС-а за шести разред

1. Упознавање ученика са Смерницама и распоредом часова
2. Упознавање са Правилником о понашању и Правилником оцењивања
3. Врсте насиља и како треба реаговати
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом, разговором о природи и учењем оријентације
5. Дечија недеља – активности
6. Радионица: Сви ми имамо предсрасуде
7. Радионица: Тимски рад
8. Радионица: Ставови о моћи
9. Успех и дисциплина на крају првог тромесечја
10. Радионица: Делујемо јединствено
11. Штетност алкохолизма
12. Радионица: "Сви различити , сви једнаки"- Светски дан толеранције 16.11.
13. Богатство различитости
14. Шта све утиче на наше здравље –ментално здравље
15. Правилна исхрана и болести неправилне исхране
16. Успех и дисциплина на крају првог полугодишта
17. Полно сазревање и његове карактеристике
18. Од чега зависи да ли ћемо бити успешни у неком послу?
19. Радионица: "Сукоби и превазилажење сукоба"- Међународни дан борбе против вршњачког насиља – последња среда у фебруару
20. Квиз- општа култура
21. Књигу коју сам прочитао-ла
22. Рециклажа
23. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
24. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
25. Значај физичке активности

26. Час у природи – значај боравка на чистом ваздуху
27. Шта ти осећаш, желим да знам
28. Успех и дисциплина на крају трећег тромесечја
29. Радионица: Кад је тешко разумети
30. Правилна расподела рада и одмора и планирање слободног времена
31. Како да заштитимо нашу природу
32. Путовања
33. Шта ћемо посетити на екскурзији и како треба да се понашамо
34. На екскурзији смо научили...
35. Успех одељења на крају школске године
36. Моји планови за распуст

План рада ЧОС-а за 7. разред

1. Упознавање ученика са Смерницама и распоредом часова
2. Упознавање са Правилником о понашању и Правилником оцењивања
3. Врсте насиља и како треба реаговати
4. Обележавање Дана пешачења – шетњом, разговором о природи и учењем оријентације
5. Дечија недеља – активности
6. Упознавање са програмом професионалне оријентације – професионална оријентација
7. Препознавање и уочавање сопствених интересовања – професионална оријентација
8. Упознавање са занимањима кроз практични рад – професионална оријентација
9. Успех и дисциплина на крају првог тромесечја
10. Упознавање са средњим школама – професионална оријентација
11. Радионица: "Сви различити, сви једнаки"- Светски дан толеранције 16.11.
12. Богатство различитости
13. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
14. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
15. Шта све утиче на наше здравље –ментално здравље
16. Полно сазревање и његове карактеристике
17. Правилна исхрана и болести неправилне исхране
18. Успех и дисциплина на крају првог полугодишта
19. Радионица: "Сукоби и превазилажење сукоба"- Међународни дан борбе против вршњачког насиља – последња среда у фебруару
20. Упознавање са средњим школама и занимањима – професионална оријентација
21. Прављење паноя о занимањима – професионална оријентација
22. Од чега зависи да ли ћемо бити успешни у неком послу? – професионална оријентација
23. Утицај секти
24. Значај физичке активности
25. Час у природи – значај боравка на чистом ваздуху
26. Шта ти осећаш, желим да знам
27. Успех и дисциплина на крају трећег тромесечја
28. Радионица: Кад је тешко разумети

29. Правилна расподела рада и одмора и планирање слободног времена
30. Како да заштитимо нашу природу
31. Рециклажа
32. Путовања
33. Шта ћемо посетити на екскурзији и како треба да се понашамо
34. На екскурзији смо научили...
35. Успех одељења на крају школске године
36. Моји планови за распуст

План рада ЧОС-а за осми разред

1. Упознавање ученика са Смерницама и распоредом часова
2. Упознавање са Правилником о понашању и Правилником оцењивања
3. Врсте насиља и процедура реаговања
4. Живети са природом – планинарење
5. Дечија недеља – активности
6. Представљање програма професионалне оријентације за 8.разред (октобар)
7. У свету интересовања (професионална оријентација, октобар)
8. У свету врлина и вредности (професионална оријентација, октобар)
9. Анализа успеха на крају првог тромесечја и како побољшати успех
10. Радионица: Лоша оцена
11. Ментално здравље
12. Богатство различитости
13. Сиди и полно преносиве болести
14. Значај физичке активности
15. Хигијена тела и простора
16. Значај правилне исхране
17. Анализа успеха на крају првог полугодишта и значај такмичења
18. Како користити своје слободно време
19. Самоспознаја, то сам ја (професионална оријентација, фебруар)
20. Радионица: "Сукоби и превазилажење сукоба"- Међународни дан борбе против вршњачког насиља – последња среда у фебруару
21. Образовни профили у средњим школама – израда панора (професионална оријентација, март)
22. Сајам занимања (професионална оријентација – март)
23. Захтеви занимања, одговарајуће способности и контраиндикације (професионална оријентација, март)
24. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
25. Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу – предавање из МУПа
26. Шта ти осећаш, желим да знам
27. Критеријуми за избор занимања (професионална оријентација, април)
28. Сазнајем на интернету куда после основне школе професионална оријентација, април)
29. Посета средњим школама (професионална оријентација – април)

31. Припрема за посету експерата-стручњака различитих профила (професионална оријентација- мај)
32. Бодовање и полагање завршног испита (професионална оријентација –мај)
33. Шта ћемо видети на екскурзији и како треба да се понашамо и договор о прослави матуре
34. Дружење кроз песму и игру

IV ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

месец	Значајни датуми или догађаји	Активности	Носиоци активности
IX	08. Међународни дан писмености	Литерарни конкурс на тему „Зашто треба бити писмен“	Биљана Вићентић нас. српског језика и наставници страних језика Ивана Карић, Драгиша Крушић и библиотекар Драгиша Крушић и Марија Вукашиновић
	26. Европски дан језика	Видео прикази у холу за све ученике и упознавање различитих језика на занимљив начин (израђивање панона са цитатима на различитим језицима)	Биљана Вићентић нас. српског језика и наставници страних језика Ивана Карић, Драгиша Крушић и библиотекар Драгиша Крушић и Марија Вукашиновић
	26. Светски дан чистих планина и Дан пешачења	Реализација ЧОСа са темом "Живети са природом – планинарење", излет у природи са учењем оријентације на терену	Педагог Драгана Мидић, Игор Илић наставник географије и Биљана Драгић наставница биологије
	Дан рециклаже	Прикупљање и предаја старог папира	Наставница хемије Мила Дабић, одељенске старешине и ученици
X	04. Светски дан заштите животиња	Представљање животиња у школском дворишту приказ краћих филмова о значају очувања ретких врста животиња	наст. биологије Биљана Драгић и наставник географије Игор Илић
	08. Бициклијада	Вожња бициклима од матичне школе у Дражевцу до ИО у Јасенку. Сустрет са ученицима из школе у Баричу	наставник ТиТ и физичког васпитања,
	Дечја недеља	Ликовни и литерарни радови на дату тему " Ми смо деца једног света" Позоришна представа у холу школе за све ученике млађих	наставник ликовне културе, представници Ученичког парламента,

	14.Обележавање годишњице трагично страдалих мештана 16. Међународни дан здраве хране "Зелена јабука" 17. Међународни дан борбе против сиромаштва Сајам књига	разреда посета ученика Ивојевачком гробљу у Дражевца Представљање здраве хране кроз разне производе у холу школе и презентацијом на тему "Здравље на уста улази" Презентација, прикупљање новчаних средстава за ученике лошијег материјалног статуса Посета Сајму књига	наст. историје и вероучитељ родитељи, ученички парламент, одељенске старешине, наставница биологије Биљана Драгић, хемије Мила Дабић и родитељи руководилац Црвеног крста Мила Дабић, наставник информатике Горан Ристовић и Тим за културу Библиотекари Драгиша Крушић, Марија Вукашиновић и наставница српског језика Биљана Вићентић
XI	8. Митровдан – школска слава 13. Светски дан љубазности 16.Светски дан толеранције Реализовање тематског дана "Богатство различитости" Реализација пројекта "Заједно и безбедно кроз детињство"	Обележавање школске славе верским обичајима, приредбом, рециталом и разговором на часу веронауке Израда паноа са лепим речима и ликовних радова на дату тему. Разговор на ЧОСу о прихватању различитости и вредности толеранције, уређење хола са путоказима и прављење паноа У оквиру тематског дана реализоваће се настава из свих предмета са заједничком темом "Богатство различитости" Реализација радионица у току првог полугодишта на тему "Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном свету" за ученике 5. и 7. разреда и за 1. и 2. разред реализовање радионица	наст.српског језика Биљана Вићентић, наставница музичке културе Исидора Стевановић, наставница ликовне културе Ивана Миросављевић, одељенске старешине и вероучитељ наставница ликовне културе Ивана Миросављевић и Ученички парламент Одељенске старешине, Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и Ученички парламент Наставници предметне наставе и учитељи Педагог, Тим за заштиту... представници МУП-а, ватрогасци

		"Безбедност деце у саобраћају" и "Безбедност деце у ванредним ситуацијама"	
XII	Светски дан борбе против СИДЕ Фестивал науке у Београду Прослава Нове године	Предавање за ученике 8. разреда Посета одређеног броја ученика Фестивалу науке Забавни програм, такмичење у квизу знања у холу школе и организовање хуманитарне новогодишње акције	Представници Дома здравља и наставница биологије Биљана Драгићи Наставник Физике Горан Лазаревић Учитељи, одељенске старешине и председник Црвеног крста наставница Мила Дабић
I	27. Школска слава-Свети Сава	Приредба ученика млађих и старијих разреда и учешће хора	наст. српског језика Биљана Вићентић, наст. музичке културе Исидора Стевановић и вероучитељ
II	28.02. последња среда у месецу – Међународни дан борбе против вршњачког насиља	Разговори на ЧОСу и припрема представе у холу од стране Тима за заштиту... и Ученичког парламента	Тим за заштиту... Ученички парламент и наставница српског језика Биљана Вићентић
III	Школско такмичење у рецитовању 20. март - Дани франкофоније 22. Светски дан вода Сајам занимања	Смотра рецитатора Приказивање филма, певање, рецитовање Приказ презентације о значају вода у холу школе Организовање сајма због презентације занимања - гости	наст. српског језика Биљана Вићентић и учитељи Наставник француског језика Драгиша Крушић и наставница музичке културе Исидора Стевановић Наставница хемије Мила Дабић, наставница биологије Биљана Драгић и наставник географије Игор Илић Педагог, одељенске старешине осмог разреда, Тим за професионалну оријентацију, родитељи
IV	Васкршњи празници	Организовање продајне изложбе ученичких радова уз приказ краћих филмова о Васкрсу, обичајима везаним за празник	Наставница ликовне културе Ивана Миросављевић, наставник верске наставе Зоран Павловић, наставник информатике Горан Ристовић,

	22. Дан планете Земље 23. Светски дан књиге Реализовање тематског дана "Шта ти осећаш, желим да знам" Реализација пројекта "Заједно и безбедно кроз детињство"	Разговор и приказ презентације о настанку и животу на планети Земљи, значају чувања природних ресурса У договору с библиотекарима посећују библиотеку. Ученици поклањају књигу једни другима уз посвету. Организовање презентације занимања, панои, гости... У оквиру тематског дана реализоваће се садржај из свих предмета ослањајући се на тему "Шта ти осећаш, желим да знам" Реализација радионица у току првог полугодишта на тему "Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном свету" за ученике 6. и 8. разреда и за 3. и 4. разред реализовање радионица "Безбедност деце у саобраћају" и "Безбедност деце у ванредним ситуацијама"	учитељи и одељенске старешине наставник географије Игор Илић, наставник информатике Горан Ристовић и учитељи Учитељи, одељенске старешине, библиотекари, наставница српског језика Биљана Вићентић и наставници страних језика Наставници и учитељи Педагог, Тим за заштиту... представници МУП-а, ватрогасци
V	08. Обележавање Светског дана Црвеног крста 15. Дан школе Спортски сусрети ученици осмог разреда – наставници Дан рециклаже	Пригодан програм уз презентацију очувању здравља, бризи о другима и пружању помоћи Приредба и традиционалне спортске активности ученика са ученицима из ОШ „Никола Тесла“ Спортска такмичења: наставници-ученици, забава одбојка и кошарка прикупљање и предаја старог папира	Наставница Мила Дабић наставник физичког васпитања Саша Карић и одељенске старешине наставник физичког васпитања Саша Карић, наставници, одељенске старешине и учитељи
VI	1. Међународни дан деце 5. Дан заштите животне	Израда дечијег часописа Презентација у холу школе,	Ученички парламент, педагог Драгана Мидић, наставник информатике Горан Ристовић и наставница ликовне културе и библиотекари Наставница биологије Биљана

	средине	уређење школског дворишта	Драгић
VIII	Матура осмака	Прослава матуре	Одељенске старешине ученика осмог разреда
	28. Видовдан	Презентација рада и свечана подела сведочанстава	Одељенске старешине, наставник информатике Горан Ристовић и библиотекар Драгиша Крушић и Марија Вукашиновић
	31. Поздрав првацима	Представа у холу школе за прваке	Учитељи

V ПРОГРАМ ТИМА ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Свако насиље над ученицима се може спречити у атмосфери која:

- ☺ развија и негује културу понашања
- ☺ не толерише насиље и не ћути о њему
- ☺ развија одговорност свих
- ☺ обавезује на поступање све који имају сазнање о насиљу

У складу са међународним документом Конвенција о правима детета и документима које је усвојила Влада Републике Србије (Национални план акције за децу и Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања), Министарство просвете Републике Србије је објавило Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовноваспитним установама, којим је прецизирана улога свих који су укључени у живот и рад школе.

На основу овог Протокола школа за сваку школску годину формира Тим за заштиту ученика од насиља, који израђује Програм заштите, који је и саставни део Годишњег плана рада школе. Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља. Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

ПОЈАМ И ВРСТЕ НАСИЉА

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавања здравља, развоја и достојанства ученика. Форме у којима се јавља насиље су следеће: Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета/ученика.

Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, давлeње, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл. Емоционално/психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства ученика. Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање погрдним

именима, оговарање, подсмивање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања ученика, као и други облици непријатељског понашања.

Искључивање из групе и дискриминација представљају социјално насиље. Односи се на следеће облике понашања: одвајање ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу. Сексуално насиље и злоупотреба деце/ученика подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасла (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да задовољи потребе друге особе. Сексуалним насиљем сматра се: сексуално узнемиравање -ласцивно коментарисање, етикетирање, ширење прича; додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл.;навођење или приморавање детета/ученика на учешће у сексуалним активностима,било да се ради о контактним (сексуални однос, сексуално додиривање и сл.)или неконтактним активностима (излагање погледу, егзибиционизам и сл.); коришћење деце/ученика за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Развој савремених комуникационих технологија доводи до појаве насиља коришћењем информационих технологија (електронско- дигитално насиље): поруке послате електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуме и сл. Злоупотреба деце/ученика представља све што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди деци/ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и зависан положај у односу на појединце и установу.

Занемаривање и немарно поступање представљају случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој детета/ученика у свим областима, што, у противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој. Занемаривање представља и пропуст родитеља, усвојоца или стараоца, да обезбеди услове за развој по питању: здравља, образовања, емоционалног развоја, исхране, смештаја и безбедних животних услова у оквиру разумно расположивих средстава породице или пружаоца неге, што изазива, или може, са великом вероватноћом, нарушити здравље детета или физички, ментални, духовни, морални и његов социјални развој. Ово обухвата и пропусти у обављању правилног надзора и заштите детета од повређивања у оноликој мери у којој је то изводљиво.

Експлоатација деце/ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја детета/ученика .

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је продаја и куповина, односно држање неке особе у циљу њене експлоатације, као и све друге радње које могу бити део тог процеса.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на: - право на живот, опстанак и развој - најбољи интерес детета, уз обезбеђивање поверљивости података - спречавање дискриминације, што значи обухватање свих ученика овим

Програмом - активно учешће ученика, које се обезбеђује правовременим информисањем и давањем могућности да искажу своје мишљење. Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине, и мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање, занемаривање, дискриминација и експлоатација ученика.

ПРОЦЕДУРА У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

Ближе објашњење процедуре интервенције према редоследу поступака приликом појаве насиља у школи, из угла улога и одговорности: Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације – да ли се насиље јавља међу децом, од стране одраслог у школи или од стране одраслог ван школе, да ли се десило једном или више пута, од стране једног ученика или групе ученика...

ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА Запослени у школи – одељенски старешина, стручна служба, директор – у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља. Документацију о случајевима насиља достављају Тиму за заштиту ученика од насиља, који ту документацију чува и периодично анализира учесталост, појавне облике и последице насилних понашања, како би се пратило стање безбедности у школи.

ПРИМЕРИ ПРЕДМЕТА И НАСТАВНИХ САДРЖАЈА КОЈИ СЕ МОГУ КОРИСТИТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ НАСИЉА КРОЗ РЕДОВНУ НАСТАВУ	
СРПСКИ ЛЕЗИК И СТРАНИ ЛЕЗИЦИ	Обрада различитих текстова и књижевних дела предвиђених програмом може бити оквир за анализу узрока и последица различитих видова насиља (један од циљева може бити уочавање односа моћи, сагледавање последица злоупотребе, замишљање могућих другачијих исхода и сл..
СВЕТ ОКО НАС И ПРИРОДА И ДРУШТВО	Односи у породици, правила и обавезе чланова породице, развијање одговорног односа према друговима, заједници, окружењу и школским обавезама, поштовање одраслих, прихватање и уважавање различитих култура, могући конструктивни начини реаговања на ускраћивања.
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	Прихватање карактеристика грађанског друштва, права и обавезе грађана, права и обавезе деце, развој друштвено-одговорног понашања, усвајање норми и прихватање последица њиховог кршења, развој свести о равноправности.
ВЕРСКА НАСТАВА	Развијање толеранције, прихватање различитости, различитих вера, обичаја и др
ГЕОГРАФИЈА	Прихватање и уважавање различитости учењем о различитим културама и обичајима, развијање саосећања и бриге о другима на основу примера хуманитарне помоћи угроженим подручјима – недостатак хране, воде, земљотреси, поплаве, последице ратова; људска и мањинска права у различитим државама, развијање способности правилног расуђивања расветљавањем мотивације и путева трговине људима и децом, родна равноправност, развијање поштовања етничког идентитета и припадности
ИСТОРИЈА	Развој осећања сопственог идентитета, саосећања и бриге за друге анализом историјских догађаја, различитим виђењима истог догађаја, дебатованом, упознавање са људским правима и начинима остваривања права, анализом историје развоја слобода и права

	појединих угрожених група (жена, деце, новинара, особа са инвалидитетом) и сл
БИОЛОГИЈА	Стицање знања о психоактивним супстанцама које изазивају болести зависности, њиховим утицајима на организам и социјалне односе, формирање и развијање ставова, вештина и знања, која ће бити препрека негативном утицају вршњака у погледу коришћења ових супстанци, упознавање са појмовима и значајем емоционалне и социјалне интелигенције, развијање еколошке свести, изучавање техника указивања прве помоћи, развијање одговорног односа према животињама...

С обзиром да је трговина људима сложен феномен, не постоје карактеристични знаци или показатељи трговине људима. Већина индикатора може да указује на насиље и занемаривање ученика, породично насиље, физичке и/или менталне сметње и различите облика ризичног понашања ученика. Присуство једног или више индикатора само по себи не мора да указује да је ученик укључен у ланац трговине људима. Центар за заштиту жртава трговине људима¹ врши формалну идентификацију жртава трговине људима, а установе образовања и васпитања имају улогу у процесу прелиминарне идентификације жртава трговине људима. Прелиминарна идентификација се односи на процену постојања ризика да је ученик жртва трговине, али не подразумева верификацију да је ученик жртва трговине људима.

Индикатори се у зависности од интензитета рангирају на индикаторе слабог, умереног и јаког интензитета (1- слаб индикатор, 2- умерен индикатор и 3- јак индикатор):

- 1 – слаби индикатори су општи, указују на постојање одређених потешкоћа, проблема у понашању ученика, а који не морају нужно да указују на трговину људима;
- 2 – умерени индикатори у већој мери указују на трговину људима;
- 3 – јаки индикатори у највећој мери указују на трговину људима.

Индикатори су груписани у следеће области:

1. Понашање ученика
2. Комуникација ученика и однос са другима
3. Физички изглед ученика и начин облачења
4. Здравље ученика
5. Породица и услови живот

Смернице за примену листе индикатора и даље поступање:

- Уколико су идентификовани одређени фактори ризика и/или мањи број слабих индикатора у односу на целокупну листу, потребно је праћење и предузимање мера и активности у оквиру установе у складу са законском регулативом.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора, без обзира на област и степен интензитета, потребне су консултације са Центром за заштиту жртава трговине ради предузимања даљих мера и активности.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора (без обзира на област) од којих је један јак индикатор (3 – јак индикатор), потребно је да установа обавести Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију.

ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Информисање и договор о вођењу евиденције случајева насиља	Упознавање са процедуром реаговања у ситуацијама насиља и договор о начинима пријаве	Чланови тима	Септембар
Упознавање Савета родитеља уи Ученичког парламента са Смерницама о раду школе	На седници Савета родитеља и Ученичког парламента присутни ће бити упознати са Смерницама о раду	педагог	
Израда плана рада Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања за шк. 2023/24.год.	Учешћем свих чланова Тима израђујемо детаљан план рада за нову школску годину	- Чланови Тима	
Договор о изради паноа, текста за сајт, ради упознавања свих актера школе о процедури реаговања у ситуацијама насиља	Прављење плана изгледа паноа и осмишљавање текста и договор о подели задужења са термином завршетка активности	Чланови Тима	
Припрема образаца и дисциплинских свезака за бележење насиља	Подсећање наставнка о бележењу насиља другог и трећег нивоа у образцима предвиђеним за то.	Председник Тима...	
Опсервација ученика старијих разреда	Посетом часовима педагог ће прикупљати податке о ученицима и њиховом понашању	Педагог школе	
Информисање о сарадњи са МУПом у оквиру пројекта "Заједно и безбедно кроз детињство"	Упознавање са пројектом у чијем учешћу поред представника МУПа учествује Тим за заштиту и стручни сарадници	Чланови тима и МУП	
- Упознавање и доношење плана заштите за поједине ученике на основу посете часовима и белешки	Чланови се упознају са извештајем опсервације и прави се план појачаног васпитног рада за ученике који имају проблем у понашању.	Чланови Тима...	октобар
Упознавање са сличајевима насиља 2. и 3. нивоа	На састанцима Тима ... чланове упознати са проблемима насилног	Чланови Тима	

	понашања и донети предлоге интервенције		
Предлагање активности за превенцију насиља	Чланови Тима предложиће активности у циљу спречавања насиља и договор о задужењима	Чланови Тима	
Договор о активностима за Светски дан толеранције 16.11.	Прављење плана о активностима за обележавање Светског дана толеранције у сарадњи са Ученичким парламентом	Чланови тима и Ученички парламент	
Писање планова појачаног васпитног рада за ученике за које је то потребно	Израда планова појачаног васпитног рада	Чланови тима, родитељи, одељенске старешине	
Испитивање анкетањем свих интересних група о безбедности у школи и присутности насиља	Састављање анкете и договор о анкетању и анализи анкете.	Чланови Тима...	новембар
Упознавање са резултатима анкете о безбедности у школи и присутности насиља	Резултате анкете прочитати на Наставничком већу, Савету родитеља и Ученичком парламенту и прикупити предлоге за побољшање	Тим за заштиту	
Упознавање са сличајевима насиља 2. и 3. нивоа	На састанцима Тима ... чланове упознати са проблемима насилног понашања и донети предлоге интервенције	Чланови Тима	децембар
Анализа рада Тима у првом полугодишту..	Анализирати рад Тима за заштиту и програма и планова	Чланови Тима	
Договор о обележавању Међународног дана борбе против вршњачког насиља	Припрема представе за хол школе са учешћем Ученичког парламента у циљу обележавања Међународног дана борбе против вршњачког насиља	Чланови тима и Ученички парламент	
Договор о реализацији превентивних активности	Предлагање и договор о реализацији превентивних активности са Ученичким	Чланови тима и ученички парламент	
Упознавање са сличајевима насиља 2. и 3. нивоа	На састанцима Тима ... чланове упознати са проблемима насилног понашања и донети предлоге интервенције	Чланови Тима	фебруар

Писање планова појачаног васпитног рада за ученике за које је то потребно	Израда планова појачаног васпитног рада	Чланови тима, родитељи, одељенске старешине	март април мај јун
Договор о сарадњи са МУПом у оквиру пројекта "Заједно и безбедно кроз детињство" за друго полугодиште	Договор о реализацији радионица за друго полугодиште	Чланови тима и МУП	
Прављење анкете о безбедности и раду Тима за актере рада школе	Израда анкете и договор о анализи анкете	Чланови тима	
Упознавање са резултатима анкете	Израда анализе	Чланови тима	
Писање извештаја о раду Тима	Израда извештаја	Чланови тима	
Писање плана рада Тима за следећу школску годину	Израда плана	Чланови тима	

ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
- Израда плана заштите од дискриминације... за школску 2023/24. годину	- Израда плана за заштиту од дискриминације и дискриминаторног понашања	- Чланови Тима за заштиту...	септембар
Упознавање са процедуром реаговања у ситуацијама дискриминације	Упознати чланове са процедуром реаговања са ситуацијама дискриминације	Чланови Тима...	
-Договор о упознавање свих структура у школи са мерама заштите од дискриминације и дискриминаторног понашања	Упознавање наставника на седници Наставничког већа, родитеље на Савету родитеља и ученике на Ученичком парламенту, кроз презентацију о дискриминацији и мерама заштитеврстама	-Чланови Тима за заштиту...	
Припрема дисциплинских свезака за бележење ситуација дискриминације	Припрема свески за бележење ситуација дискриминације	Чланови тима и Наставници	

-Предлагање превентивних активности за заштиту од дискриминације	Осмислити и реализовати превентивне активности за спречавање дискриминације	Чланови Тима и наставници	октобар
Договор о активностима за Светски дан толеранције 16.11.	Прављење плана о активностима за обележавање Светског дана толеранције у сарадњи са Ученичким парламентом	Чланови тима и Ученички парламент	
Упознавање са случајевима ученика који врше дискриминацију и онима који трпе дискриминацију	Упознавање са ситуацијама дискриминације и предлагање мера	Дежурни наставници, одељенски старешина и педагог	новембар
Договор о учешће у хуманитарним акцијама нпр. "Чеп за хендикеп"...	У циљу развијања емпатије, солидарности и хуманости за ученике Црвени крст ће организовати хуманитарне акције заједно са Тимом за заштиту... у које ће они бити подстицани да учествују	Чланови тима, Одељенски старешина и председник Црвеног крста – Мила Дабић	
Упознавање са сличајевима дискриминације и предлагање мера	На састанцима Тима ... чланове упознати са проблемима насилног понашања и донети предлоге интервенције	Чланови Тима	март
Предлагање мера превенције и заштите од дискриминације	Договор о начину превенције дискриминације	Чланови тима	
Испитивање свих интересних група о присутности дискриминације у нашој школи	Путем анкетања родитеља, ученика и наставника испитати каква је ситуација заступљености дискриминације код нас у школи	Тим за заштиту...	април
Упознавање са резултатима анкете о присутности дискриминације код нас у школи	Резултате анкете прочитати на Наставничком већу, Савету родитеља и Ученичком парламенту и прикупити предлоге за побољшање	Тим за заштиту	мај
Писање извештаја о раду Тима	Израда извештаја	Чланови тима	јун
Писање плана рада Тима за следећу школску годину	Израда плана	Чланови тима	

Чланови Тима су:

1. Драгана Мидић - руководица Тима
2. Владан Шујић,
3. Драгиша Крушић,
4. Невенка Стевановић Ђорђевић,
5. Биљана Гичевски,
6. Ана Шаиновић Ђурић,
7. по потреби секретар установе Слађана Ралевић
8. по потреби родитељ
9. по потреби члан Ученичког парламента Анђела Јанићијевић 7/2

VI РАСПОРЕД И ПЛАН РАДИОНИЦА ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА

РАСПОРЕД РАДИОНИЦА ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА

Пројекат обогатеног једносменског рада почели смо шк. 2020/21.године и настављамо и ове школске године са малом разликом у понуди радионица.

НАЗИВ РАДИОНАЦЕ	НАСТАВНИК КОЈИ РЕАЛИЗУЈЕ	НАМЕЊЕН ЈЕ УЧЕНИЦИМА	ТЕРМИН ОДРЖАВАЊА
МЛАЂИ РАЗРЕДИ У МАТИЧНОЈ ШКОЛИ			
„Ко пева, зло не мисли”	Сунчица Стојиљковић	4. разред	Сваког четвртка од 12:30-13:15
“Мали креативци”	Радина Станчић	1.разред	Сваког четвртка од 11:35-12:20
Спортске активности	Вукашин Живановић	2.разред	Сваког петка од 12:30-13:15
“Природу упознајем, негујем и чувам”	Драгица Станојевић	3. разред	Сваког другог петка од 12:30 - 14:30
СТАРИЈИ РАЗРЕДИ			
“Шта знаш о саобраћају”	Владан Шујић	Од 5. до 8.разреда	Сваки четвртак од 13:50 до 14:40 часова
“Огледна башта”	Биљана Драгић	Од 5. до 8. разреда	Сваког петка од 13:50 до 14:40 часова
„Шах“	Горан Ристовић	Од 5. до 8. разреда	Сваког уторка од 13:50 до 14:40 часова
ИЗДВОЈЕНО ОДЕЉЕЊЕ БАЉЕВАЦ			
“Филм и фотографија	Маријана В. Арсовски	Први, други, трећи и четврти разред	Сваки други четвртак од 11:30 до 13 часова
„Обичаји и традиција мога краја”	Зоран Павловић	Први, други, трећи и четврти разред	Сваки други петак од 11:30 до 13 часова .
ИЗДВОЈЕНО ОДЕЉЕЊЕ У КОНАТИЦАМА			
„Зашто-зато”	Биљана Гичевски	2. и 4. разред	Сваки други четвртак од 12:25-13:55 часова
„ Маштам и стварам”	Ана Шаиновић-Ђурић	1.и 3. разред	Сваки други четвртак од 12: 25-13: 55 часова
ИЗДВОЈЕНО ОДЕЉЕЊЕ ЈАСЕНАК			

„Ручни вез „	Жељка Рајковић	Први разред	Сваки петак од 11:35 до 12:20
“Зашто-зато”	Александра Јованић Станојевић	2. и 4. разред	Сваки петак од 12:30-13:15
ИЗДВОЈЕНО ОДЕЉЕЊЕ У ПОЉАНАМА			
„Великани Србије”	Љубица Руџаић	Други и четврти разред Пољане	Сваки други петак од 11,30 до 13 часова
“Пољане знања”	Игор Дамњановић	први и трећи разред, Пољане	Сваки други петак од 11.30 до 13 часова
“Правимо се Енглези”	Марија Ћириновић	први, други, трећи и четврти разред	Сваког другог уторка од 11:30 до 13 часова

Радионица „ Мали креативци“ ,учитељица Радина Станчић 1. разред, Дражевац

Област деловања	Развој радних и естетских навика код деце, као и брига о очувању животне средине
Назив активности	„ Мали креативци“
Циљеви и очекивани исходи активности	Развијање фине моторике ученика; Развијање ученичке креативности и маште; Повећање мотивисаности ученика за рад, њихову активност и радозналост; Развој самосталности у раду, подстицање самоиницијативе и самосталности у Стицање основног знања о бојама облицима, рециклажи; Пружање могућности да испуњавају део слободног времена корисним садржајем, заједничким дружењем и радом, развијању тимски рад ; Стицање радних навика;
Опис активности	На овој радионици ученици би цртали, правили разноврсне предмете, сликали, обликовали материјале, рециклирали, креативно се изражавали...
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима првог разреда
Носиоци активности	учитељица Радина Станчић
Место реализације	ОШ „ Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	

**Радионица "Физичко и здравствено васпитање" – учитељ Вукашин Живановић 2.
разред, Дражевац**

Област деловања	Физичко и здравствено васпитање
Назив активности	„ Спортске активности“
Циљеви и очекивани исходи активности	-Стицање различитих вештина из више спортова (фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, стони тенис, пикадо...) -Развијање моторичких способности -Увећање брзине, покретљивости, прецизности -Развијање вештине манипулације реквизитима -Развијање способности равнотеже -Развијање тимског духа -Развијање сарадничког духа Очекивани исходи -Ученици ће овладати основним појмовима и вештинама из различитих спортова (фудбал, кошарка, рукомет, стони тенис, одбојка, пикадо) -Ученици ће побољшати своје моторичке способности -Ученици ће увећати сопствену брзину, покретљивост и прецизност -Ученици ће развити већу способност манипулације реквизитима - Ученици ће имати већу способност балансирања сопственог тела и одржавање равнотеже -Ученици ће развити међусобне односе колективног, тимског и сарадничког духа, што ће довести до другарских односа у групи
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког петка у периоду од 12:30h до 13:15h у сали за физичко васпитање, школском дворишту и у природи у окружењу, као и у учионици другог разреда. На радионицама „Спортских активности“, ученици ће учити основна правила игара са лоптом као што су фудбал, кошарка, одбојка, рукомет, стони тенис, пикадо итд. Кроз игру ових игара ће истовремено и схватати дух и смисао ових игара. Главни акценат ће бити на манипулацији лоптом (тапшање, додавање лопте једном руком другом ученику, додавање лопте обема рукама, вежбање прецизности пробацивањем лопте кроз обруч.) Веома сличне активности су планиране и за друге спортове (фудбал-додавање лопте ногом свом саиграчу унутрашњом и спољашњом страном стопала, извођење корнера, пенала), (одбојка-пријем сервиса, сервис, дизање лопте, положај руку итд.), (рукомет-додавање лопте, извођење седмераца...), (стони тенис-правилно држање рекета, сервис, игра два играча, игра у паровима), (пикадо-вежбање гађања стрелицама у мету). Планирано је да ученици искористе и природно окружење (шума, ливада) за шетњу и „крос“ трчање. Ове активности ће бити искоришћене и за елементарне игре као што су „Између две ватре“, „Нека бије, нека бије“ итд.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима другог разреда
Носиоци активности	Учитељ Вукашин Живановић
Место реализације	ОШ „ Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	

Радионица "Природу упознајем, негујем и чувам" – учитељица Драгица Станојевић
3. разред, Дражевац

Област деловања	Природа, околина, живи свет око нас, како је упознати и сачувати- Основна идеја је боље и детаљније упознавање природе, развијање свести да о природи треба водити рачуна, пазити на њу, неговати је. И нарочито подстицати и развијати осећај да природу треба чувати и сачувати, јер смо сви део природе и она је основ нашег живота.
Назив активности	“ Природу упознајем, негујем и чувам“
Циљеви и очекивани исходи активности	Упознати природу околине, рељеф, воде, биљни и животињски свет, круг живота, потребе природе, заштиту живог света, рециклажу. Подстицати код ученика радозналост, емпатију, одговорност, креативност, самосталност, као и позитиван однос према природи, свим живим бићима, као и бриге за очување чисте и здраве природе Оспособљавати ученике за прављење хербаријума, експериментисање, сађење и неговање биљака, помоћ животињама, рециклажу(од старог ново), као вид очувања природе од загађења, обогаћивање речника ученика.
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког другог петка у периоду од 12 -30h до 14h у школи у Дражевцу, али и околини(зависно од временских услова). Ученици би на часовима усвајали знања о појавама које се дешавају у природи и у свакодневном животу кроз шетње, предавања, конкретан рад у школском дворишту и учионици, као и многобројне истраживачке активности.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима трећег разреда у Дражевцу.
Носиоци активности	Ученици трећег разреда у Дражевцу и учитељица Драгица Станојевић.
Место реализације	ОШ „ Дражевац“, учионица, двориште и шира околина школе.
Потребно ангажовање извршилаца	Добродошли су и сви родитељи, као помоћници, али без обавеза.
Процена обухвата ученика	8 ученика

Радионица "Ко пева зло не мисли" – Сунчица Стојиљковић, 4. разред, Дражевац

Област деловања	Музичка радионица
Назив активности	„ Ко пева, зло не мисли"
Циљеви и очекивани исходи активности	Ученици ће извођењем разних песама развијати слух, осећај за ритам, упознаће сопствене вокалне способности, развијаће моторику, подстицаће машту, исказаће своје емоције.
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког уторка у периоду од 12:30h до 13:15h у учионици четвртог разреда у Дражевцу. Ученици би на часовима на непосредан начин улазили у бајковит,чаробан свет музике.
Циљна група којој је намењено	Радионица је намењена ученицима 4. разреда
Носиоци активности	Сунчица Стојиљковић
Место реализације	Учионица 4. разреда у Дражевцу
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	

**Радионица "Зашто, зато"- Александра Јованић Станојевић, ИО Јасенак
2/4 разред**

Област деловања	„Зашто -зато“-Основна идеја је неговање, подстицање и развијање природне дечије радозналости.
Назив активности	„Зашто-зато“
Циљеви и очекивани исходи активности	Подстицати код ученика радозналост, креативност, самосталност, као и позитиван однос према учењу. Оспособљавати ученике за прављење хербаријума, дидактичких средстава и експериментисање, обогаћивање речника ученика.
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког петка у периоду од 12 -25h до 13-10h у издвојеном одељењу у Јасенку. Ученици би на часовима усвајали знања о појавама које се дешавају у природи и у свакодневном животу кроз огледе и истраживачке активности.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима другог и четвртог разреда у ИО Јасенак
Носиоци активности	Ученици другог и четвртог разреда у Јасенку, учитељица Александра Јованић Станојевић
Место реализације	Издвојено одељење у Јасенку , ОШ „ Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	5 ученика

Радионица "Ручни вез"- Жељка Рајковић, ИО Јасенак, 1. разред

Област деловања	Настава и учење
Назив активности	РУЧНИ ВЕЗ
Циљеви и очекивани исходи активности	Кроз практичан рад ученици ће се упознати са везом кроз историју, тканинама, концима, прибором за рад. Научиће како се правилно ушива дугме. Савладаће контуре и бодове чијим се међусобним комбиновањем стварају уметничка дела. Код ученика ће се развијати креативност, маштовитост, памћење, пажња, вежбање спретности прстију, другарство, срећа. До знања и продуктивности долазе властитим радом. Чување и неговање наше традиције.
Опис активности	Ученици ће се упознати са потребним прибором за рад, правилима при раду с иглом, тканином, концима, дугмићима, како се ради са иглом, како она пролази кроз рупицу, а како везује чвор концем, вез на картону, израда рама за слику украшеног дугмићима, ручно везене честитке, врстама и начином веза. Од израђених вежених мотива правићемо магнетиће. На крају ћемо направити изложбу радова.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима првог разреда из Јасенка.
Носиоци активности	Ученици првог разреда из Јасенка и учитељица Жељка Рајковић.
Место реализације	Издвојено одељење у Јасенку , ОШ „Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	-
Процена обухвата ученика	100% (укупно 5 ученика)

Радионица "Маштам и стварам"- Ана Шаиновић Ђурић ИО Конатице 1/3 разред

Област деловања	Маштам и стварам-Основна идеја је неговање, подстицање и развијање природне дечије радозналости.
Назив активности	Маштам и стварам
Циљеви и очекивани исходи активности	-Циљ ове радионице је да ученици развијају машту, стваралачко размишљање и своју креативност. - Развијање љубави према писању, сликању, вајању... -Ученици би учествовали у групним играма, правили разноврсне предмете, учествовали у изради паноа, неговали сарадничке односе...
Опис активности	На овој радионици ученици би учествовали у групним играма, цртали, правили разноврсне предмете, причали омиљене приче, сликали, обликовали материјале, рецитовали, креативно писали... Радионица би се реализовала сваког другог четвртка у периоду од 12 -25h до 13-55h у издвојеном одељењу у Конатицама
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима првог и трећег разреда у ИО Конатице
Носиоци активности	Ученици првог и трећег разреда у Конатицама, учитељица Ана Шаиновић- Ђурић
Место реализације	Издвојено одељење у Конатицама , ОШ „ Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	7 ученика

Радионица "Зашто - зато"- Биљана Гичевски ИО Конатице

Област деловања	„Зашто -зато“-Основна идеја је неговање, подстицање и развијање природне дечије радозналости.
Назив активности	„Зашто-зато“
Циљеви и очекивани исходи активности	Подстицати код ученика радозналост, креативност, самосталност, као и позитиван однос према учењу. Оспособљавати ученике за прављење хербаријума, дидактичких средстава и експериментисање, обогаћивање речника ученика.
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког другог четвртка у периоду од 12 -25h до 13-55h у издвојеном одељењу у Конатицама. Ученици би на часовима усвајали знања о појавама које се дешавају у природи и у свакодневном животу кроз огледе и истраживачке активности.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима другог и четвртог разреда у ИО Конатице
Носиоци активности	Ученици другог и четвртог разреда у Конатицама, учитељица Биљана Гичевски
Место реализације	Издвојено одељење у Конатицама , ОШ „ Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	8 ученика

Радионице:” Филм и фотографија”, Маријана В. Арсовски, Баљевац од 1. до 4. разреда

Област деловања	Фим и уметност. Основна идеја је упознати ученике са настанком филма и развијати љубав према тој врсти уметности
Назив активности	“ Филм и фотографија“
Циљеви и очекивани исходи активности	Упознати ученика са настанком првог филма, када како је настао као и то како се развија временом и какав је утицај имао на људе.
Опис активности	Радионица би се реализовала сваког другог четвртка у периоду од 12h до 13h у школи у Баљевцу.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима првог, другог, трећег и четвртог разреда у Баљевцу.
Носиоци активности	Учитељица Маријана В. Арсовски и ученици првог, другог, трећег и четвртог разреда.
Место реализације	Баљевац- учионица.
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	8 ученика

Радионице:” Пољане знања”, Игор Дамњановић, ИО Пољане 1/3 разред

Област деловања	Настава и учење
Назив активности	Пољане знања
Циљеви и очекивани исходи активности	- Циљ ове радионице је да ученици развијају машту, стваралачко размишљање и своју креативност. - Развијање љубави према писању, сликању, вајању...
Опис активности	На овој радионици ученици би учествовали у групним играма, цртали, правили разноврсне предмете, причали омиљене приче, сликали, обликовали материјале, креативно писали...
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима првог и трећег разреда у ИО Пољане
Носиоци активности	Ученици првог и трећег разреда у Пољанама, учитељ Игор Дамњановић
Место реализације	Издвојено одељење у Пољанама, ОШ „Дражевац“
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	свих 6 ученика, 100%

Радионица "Великани Србије"- Љубица Руџаић ИО Пољане, 2/4 разред

Област деловања	- неговање љубави према домовини упознајући значајне личности из наше прошлости, њихов допринос развоју наше државе — повеже значајне личности одређеног доба с историјским периодом (век, деценија)
Назив активности	Великани Србије
Циљеви и очекивани исходи активности	Систематизација и проширивање усвојених знања, Унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања, Уважавање индивидуалних способности сваког ученика. Ученици проширују постојећа знања из прошлости наше државе, Ученик примењује, у зависности од својих способности, стечено знање, праве паное и Извештаје са подацима које су самипронашли Ученик напредује у складу са својим могућностима
Опис активности	Ученици ће бити упознати са животом и радом познатих и значајних личности наше домовине; записујући биографију, лепећи слике портрета познатих личности и проналазећи додатне податке у уџбеницима, енциклопедијама и Интернету
Циљна група којој је намењено	Ученици из 2. и 4. разреда
Носиоци активности	Љубица Руџаић, учитељица
Место реализације	ИО Пољане
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	100%

План рада једносменског рада "Обичаји и традиција мога краја" Зоран Павловић,
ИО Баљевац од 1. до 4. разреда

Област деловања	Традиција
Назив активности	Обичаји и традиција мога краја
Циљеви и очекивани исходи активности	- упознавање ученика са традицијом и обичајима нашег краја - научити ученике да разумеју обичаје и пошптују и друге и другачије обичаје и вере
Опис активности	- Кроз радионице објаснити обичаје који су везани за празнике и догађаје, кроз слике , приче, прављење паноя и праксу (кување жита, фарбање јаја, мешња слатког колача и чеснице и сл.) Радионица би се одржавала сваког другог петка од 11:30 до 13 часова.
Циљна група којој је намењено	Ученици од првог до четвртог разреда - Баљевац
Носиоци активности	Ученици од првог до четвртог разреда у Баљевацу и вероучитељ Зоран Павловић
Место реализације	Издвојено одељење Баљевац
Потребно ангажовање извршилаца	-
Процена обухвата ученика	8 ученика

Радионица "Огледна башта"- Биљана Драгић, за старије разреде

Област деловања	Развој радних и естетских навика код деце, као и брига о очувању животне средине и значај живих бића за планету Земљу
Назив активности	“Огледна башта”
Циљеви и очекивани исходи активности	Циљ ове радионице је да на једном месту окупи ученике различитог узраста који би бринули о школском простору, тако што би садили различите врсте биљака, неговали их и увидели њихов значај. Ученици би обнављали и основне појмове из биологије, чиме би проширили своја знања. Са ученицима би се радили панои и презентације ради обележавања важних датума током школске године, као што су (Св. Дан озонског омотача, Св. Дан животиња, Св. Дан здраве хране, ...) Ученици би правили различита наставна средства, као помоћ у раду на часовима биологије, при чему би додатно обнављали и учили наставне садржаје и развијали љубав према биологији и живом свету. Ученици би развијали међусобну сарадњу, поштовање уз уважавање различитости, мотивацију за боље разумевање градива из биологије. Оно што се очекује на крају ове радионице јесте да ученици стекну радне и естетске навике, сарадничке односе и заволе природу и да је чувају, као и да додатно утврде знања из биологије и важност обележавања одређених датума.
Опис активности	На овој радионици би се са ученицима садиле различите врсте биљака, изводили огледи са биљкама, упознавала би се њихова грађа и процеси који се дешавају у њима и упознао би се њихов значај и важност бриге и очувања различитих врста живих бића на планети Земљи. Ученици би правили наставна средства која би им додатно помагала у разумевању наставних садржаја из биологије. Оно што је циљ радионице јесте да се школски простор учини пријатнијим за боравак деце и свих запослених у школи.
Циљна група којој је намењено	Ученицима од 5 до 8 разреда
Носиоци активности	Наставник биологије Биљана Драгић
Место реализације	
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	

Радионица:” Шта знаш о саобраћају”, Владан Шујић, за старије разреде

Област деловања	Саобраћај.Основна идеја је боље и детаљније упознавање појмова у саобраћају,понашање учесника,као и показивање спретности у вожњи бициклом. Нарочито подстицати и развијати свест о опасностима у саобраћају.
Назив активности	“ Шта знаш о саобраћају“
Циљеви и очекивани исходи активности	Упознавање са појмовима у саобраћају,знаковима и сигнализацији.Решавање тестова појединачно,ученик против ученика и екипа против екипе.Добијање најбољег у решавању тестова.Побољшање спретности у вожњи бициклом. Подстицати код ученика озбиљност као учесника у саобраћају. Оспособљавати ученике за правилно и безбедно понање у саобраћају.
Опис активности	Радионица ће се реализовати сваког четвртка у периоду од 13 и 50 до 14 и 50 часова у школи у Дражевцу. Ученици би у кабинету радили решавање тестова а у школском дворишту би вежбали спретност на полигону.
Циљна група којој је намењено	Ове активности су намењене ученицима од 5-8 разреда.
Носиоци активности	Ученици од 5-8 разреда и наставник Владан Шујић.
Место реализације	ОШ Дражевац,кабинет и школско двориште.
Потребно ангажовање извршилаца	Наставник Технике и технологије
Процена обухвата ученика	10 ученика

Радионица:” Шах”, Горан Ристовић, Дражевац

Област деловања	Шах као образовно – васпитно средство
Назив активности	“ Шах“
Циљеви и очекивани исходи активности	Циљеви: Изучавање Основа шахатреба код ученика да: • омогући развој интелектуалне, етичке, естетске и социјалне компоненте; • развије карактерне црте личности, као што су упорност и прецизност; • развије способност имагинације и стваралаштва; • постави темеље за даљи рад на усавршавању у шаху; • пружи сазнање да учење може да се реализује кроз игру. Исходи: Ученици ће моћи да развију следеће вештине: 1. присећање 2. разумевање 3. примену 4. анализу 5. синтезу 6. евалуацију После савладавања основних правила , разумевања принципа и законитости њихове примене ученик (играч) анализира позицију на основу које доноси одлуке. Синтезом свих ових елемената креира властиту стратегију како доћи до победе. Евалуација је значајна и током саме партије као и након ње, јер током партије мора стално процењивати потенцијалне најбоље потезе које ће повући
Опис активности	Ученици ће учити правила и принципе шаха, а затим кроз одигравање партија сам доносити одлуке, тј. креирати своје партије које ће касније анализирати и видети шта је било добро а где су погрешили. Радионица се реализује сваког понедељка после 7 часа у школи у Дражевцу.
Циљна група којој је намењено	Присуствују ученици од 4.до 8. разреда
Носиоци активности	Наставник Горан Ристовић
Место реализације	ОШ „ Дражевац“, учионица.
Потребно ангажовање извршилаца	
Процена обухвата ученика	10 ученика

